

TROŠARINE I POSEBNI POREZI U HRVATSKOM PRAVNOM SUSTAVU

Vuković, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic in Pozega / Veleučilište u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:112:948869>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-26**

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
STUDIA SUPERIORA POSEGANA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic in Pozega - Polytechnic in Pozega Graduate Thesis Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

STUDENT: Ana Vuković, MBS: 6232

TROŠARINE I POSEBNI POREZI U HRVATSKOM PRAVNOM SUSTAVU

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2019. godine

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

DRUŠTVENI ODJEL

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

**TROŠARINE I POSEBNI POREZI U
HRVATSKOM PRAVNOM SUSTAVU**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA II

MENTOR: dr.sc. Svjetlana Letinić, prof. v. š.

STUDENT: Ana Vuković

Matični broj studenta: 6232

Požega, 2019. godine

SAŽETAK

Za suvremene zemlje je karakteristično postojanje više poreznih oblika, a svaki od pojedinih oblika, radi svoje izdašnosti, zauzima važnu ulogu u ukupnom poreznom sustavu. U skupini izravnih poreza navedeno se prije svega odnosi na porez na dohodak i porez na dobit, a kada je riječ o neizravnim porezima najizdašniji su opći porez na promet te posebni porezi na promet kao specifičan podsustav poreza na promet. Trošarine pripadaju kategoriji indirektnih poreza, a razlikuju se prema predmetu oporezivanja. Trošarine se nazivaju i posebnim ili pojedinačnim porezom na promet, a javljaju se i pod nazivom akcize. Svo troje predstavlja jednu pojavu – porezni oblik kojim se oporezuje samo jedan ili nekoliko istovrsnih proizvoda. Obveza obračunavanja trošarina nastaje u onom trenutku kada trošarinski proizvodi stignu na teritorij Republike Hrvatske, a obračunavaju na alkohol i alkoholna pića, duhanske preradevine, energente i električnu energiju. Posebni porezi u Republici Hrvatskoj jesu posebni porezi na motorna vozila, posebni porezi na kavu i bezalkoholna pića te porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Posebni porezi i trošarine su javna davanja i značajan su prihod državnog proračuna. Hrvatski sustav oporezivanja trošarinama/posebnim porezima danas je usklađen s pravnom stečevinom EU.

Ključne riječi: **porezni sustav, porezi, indirektni porezi, trošarine, akcize.**

SUMMARY

For contemporary countries there is a characteristic of the existence of more tax forms, and each of its forms, for its sake, plays an important role in the overall tax system. In the group of direct taxes, the above refers primarily to income tax and profit tax, and when it comes to indirect taxes, the most common sales tax and special sales taxes are the most popular as a specific sales tax subsystem. Excise duties belong to the category of indirect taxes, and differ on the subject of taxation. Excises are also referred to as special or individual sales tax, and are also referred to as excise duties. All three represent one occurrence - a tax form that taxes only one or several identical products. The obligation to calculate excise duties arises at the moment when excise products arrive in the territory of the Republic of Croatia and account for alcohol and alcoholic beverages, tobacco products, energy and electricity. Special taxes in the Republic of Croatia are special taxes on motor vehicles, special taxes on coffee and non-alcoholic beverages, as well as the tax on motor vehicle liability insurance premiums and casualty insurance premiums. Special taxes and excises are public grants and are a significant revenue of the state budget. The Croatian taxation / excise tax system is now aligned with the *acquis communautaire*.

Key words: tax system, taxes, indirect taxes, excise duties, excises.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OPĆENITO O TROŠARINSKOM SUSTAVU OPOREZIVANJA	2
2.1. Pojmovno određenje i razvoj trošarina	2
2.2. Razvoj trošarina	2
2.3. Razlozi uvođenja posebnih poreza na promet	4
2.3.1. Fiskalni razlozi	4
2.3.2. Nefiskalni razlozi	4
3. TROŠARINE I POSEBNI POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	7
3.1. Trošarine u Republici Hrvatskoj.....	7
3.1.1. Trošarina na duhanske prerađevine.....	9
3.1.2. Trošarine na alkohol i alkoholna pića	12
3.1.3. Trošarine na energente i električnu energiju.....	15
3.1.4. Posebni porez na motorna vozila	20
3.1.5. Poseban porez na kavu i bezalkoholna pića.....	29
3.1.6. Poseban porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.....	32
4. FINANCIJSKA IZDAŠNOST TROŠARINA I POSEBNIH POREZA U DRŽAVNOM PRORAČUNU	34
5. ZAKLJUČAK	37
LITERATURA.....	38
POPIS SLIKA	40
POPIS TABLICA.....	40

1. UVOD

Jedan od najstarijih poreznih oblika kojima se najčešće oporezuje alkohol, energenti i duhanski proizvodi, upravo su trošarine pa je i predmet ovoga rada posebni porezi na promet, trošarine odnosno akcize u Republici Hrvatskoj. S obzirom na punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji, u radu je dan pregled harmonizacije odnosno usklađivanja propisa iz ovog područja s pravnom stečevinom Europske unije.

Cilj je rada navesti i objasniti karakteristike već spomenutih posebnih poreza, odnosno trošarina ili akciza te objasniti ulogu istih u ukupnom poreznom sustavu Republike Hrvatske.

Rad se sastoji od pet poglavlja. U uvodnom se dijelu uvodi u cjelokupnu problematiku obrađenu u radu. Drugo poglavlje, donosi pojmovno određenje i pregled razvoja trošarinskog sustava. Treće poglavlje daje pregled trošarina u Republici Hrvatskoj – trošarine na duhanske prerađene, trošarine na alkohol i alkoholna pića, trošarine na energente i električnu energiju te posebnih poreza – na motorna vozila, na kavu i bezalkoholna pića te na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Četvrto poglavlje, donosi pregled prihoda koje je Republika Hrvatska ostvarila od trošarina u razdoblju od 2005. do 2015. godine. U zaključnom dijelu rada iznesena su zaključna razmatranja s obzirom na obrađenu temu.

2. OPĆENITO O TROŠARINSKOM SUSTAVU OPOREZIVANJA

2.1. Pojmovno određenje i razvoj trošarina

Današnji naziv akciza (eng. *excise tax*) korijenje vuče još iz 16. stoljeća, odnosno iz vremena kada su se u Nizozemskoj počeli oporezivati pivo, šećer, sol te alkoholna pića, posebnom vrstom poreza nazvanim *excisijen*. U današnje se vrijeme trošarinama oporezuju tri temeljne skupine proizvoda – alkohol, energenti te duhanski proizvodi. Navedene se skupine, podložne oporezivanju, mogu proširiti i drugim proizvodima, različitim od države do države, odnosno karakteristične za svaki porezni sustav pojedine države. Uvriježeno je kako se na potrošnju gore navedenih proizvoda (alkohola, cigareta ili benzina) uz uobičajen opći porez na promet ili PDV nameće i dodatni porez – trošarina (Kesner-Škreb, 1999:765-767).

Za suvremene zemlje je karakteristično postojanje više poreznih oblika, a svaki od pojedinih oblika, radi svoje izdašnosti, zauzima važnu ulogu u ukupnom poreznom sustavu. U skupini izravnih poreza navedeno se prije svega odnosi na porez na dohodak i porez na dobit, a kada je riječ o o neizravnim porezima najizdašniji su opći porez na promet te posebni porezi na promet kao specifičan podsustav poreza na promet. Trošarine pripadaju kategoriji indirektnih poreza, a razlikuju se prema predmetu oporezivanja. Nadalje, u ovom je kontekstu bitno naglasiti kako se općim porezom na promet oporezuju gotovo sva dobra kao i usluge dok se, s druge strane, trošarinama oporezuju samo pojedina dobra ili pak skupine istovjetnih dobara u prometu.

2.2. Razvoj trošarina

Kako je ranije već navedeno, trošarine odnosno akcize pripadaju skupini starijih poreza, a u prilog navedenome svakako ide i činjenica da su se trošarine kao posebni porezni oblici nametnuli još u antičkoj Ateni i Rimu, kao i u državama Bliskog i Dalekog istoka, a njihova primjena se širila usporedno s pojavom novca i proširenjem razmjene među trgovcima. U povijesnim dokumentima od kraja srednjeg vijeka nađeno je mnoštvo izvora u kojima se govori o uvođenju i ubiranju trošarina. Povijesni izvori svjedoče o tome da već u 12. stoljeću akcize nisu bile sporadična pojava, a iste su tijekom 16., 17. i 18. stoljeća i po broju i po vrsti kao i po rasprostranjenosti dovele do toga da su zauzimale iznimno značajno mjesto među poreznim prihodima država koje su ih uvele (Jelčić, 2011:235).

U ono je doba kao osnova uvođenja trošarina, ali i svih ostalih oblika nameta, bila volja vladara. Ipak, tada je uvođenje neposrednih poreza bilo ograničeno dok za uvođenje posebnih poreza nije bilo potrebno odobrenje staleške skupine. U svakom slučaju, kao jedan od razloga uvođenja poreza su i sve veće potrebe tadašnjih država za sredstvima potrebnih za financiranje troškova ratovanja, izgradnju utvrda te povećanje državnog aparata.

Kao glasni zagovornici uvođenja i uporabe trošarina ističu se Christian Teuzel i Wiliam Petty koji u svojoj raspravi „Treaties of Texes and Contribution“ iz 1662. godine promovira širu primjenu trošarina, a isto su činili i u djelu „Entdeekte Goldbeuge in der Akzise“ u kojem ističe ključne prednosti neposrednih pojedinačnih poreza na promet (Šimović i Šimović, 2002:198). U spomenutom djelu kao prednosti ističu njihovu dobrovoljnost, nevidljivost, veliku izdašnost i njihov doprinos poticanju štednje.

Trošarine se nazivaju i posebnim ili pojedinačnim porezom na promet, a javljaju se i pod nazivom akcize. Svo troje predstavlja jednu pojavu – porezni oblik kojim se oporezuje samo jedan ili nekoliko istovrsnih proizvoda (Šimović, 2007:26).

Teorija javnih financija nerijetko navodi, pa i naglašava razlike između trošarina i akciza na jednoj te pojedinačnih potrošnih poreza na drugoj strani. Najbolji primjer navedenom je slučaj poreza na piće, o kojem će biti više riječi u daljnjem tekstu. Unatoč navedenome, posljednjih godina prevladava pristup sveobuhvatnog definiranja pojma trošarina. Razlog tomu krije se u činjenici da je trošarine potrebno promatrati kao porez koji se plaća prilikom izuzimanja robe iz gospodarskog okruženja u svrhu njezine upotrebe u daljnjoj poduzetničkoj ili državnoj proizvodnji ili u svrhu potrošnje od strane krajnjeg potrošača. Ekonomska snaga poreznog obveznika pri navedenome nema nikakvu relevantnu ulogu iz razloga što trošarine ne terete ekonomsku snagu, nego ekonomsku upotrebu dohotka, neovisno o tomu je li riječ o fizičkoj ili pravnoj osobi (Šimović i Šimović, 2002:196). S porezno-tehničkog stajališta postoje tri načina utvrđivanja trošarinske obveze (Šimović, 2007:26):

- 1) trošarina se plaća u apsolutnom iznosu po jedinici mjere (jedinični porez),
- 2) trošarina se plaća u postotku od vrijednosti kupljene robe (ad valorem), te
- 3) pri utvrđivanju trošarinske obveze istovremeno se primjenjuje i jedinični porez i porez ad valorem (mješoviti porez).

Osim što postoje različiti načini njihova ubiranja, slično kao i kod općeg poreza na promet za trošarine su specifična ova obilježja (Šimović, 2007:26):

- 1) obveza plaćanja posebnih poreza (trošarina, akciza) primjenjuje se na točno određeni krug proizvoda,
- 2) fiskalna izdašnost,
- 3) istodobna primjena posebnog poreza na promet (trošarine) i općeg poreza na promet,
- 4) stabilnost prihoda,
- 5) jeftinoća ubiranja prihoda,
- 6) ugodnost plaćanja.

Proizvodi podložni oporezivanju posebnim porezima variraju, tako da broj može iznositi samo nekoliko proizvoda odnosno nekoliko desetaka proizvoda. Samim time varira i broj trošarina, odnosno broj posebnih poreza na promet koje nisu obuhvaćene jedinstvenim zakonskim aktom kao što je slučaj kod općeg poreza na promet (PDV) (Šimović, 2007).

2.3.Razlozi uvođenja posebnih poreza na promet

2.3.1. Fiskalni razlozi

Primjer Njemačke dobar je primjer fiskalnih razloga za uvođenjem trošarina. Naime, već 1916. godine u njemački je porezni sustav uveden opći porez na promet, a nešto kasnije i u druge zemlje. U svim je zemljama tada došlo do značajnog pomaka u strukturi posebnih poreza na promet što je, naravno, utjecalo i na njihovu fiskalnu izdašnost. U današnje je vrijeme trošarinska struktura bitno pojednostavljena te se ističu tri porezna oblika posebnog poreza na promet, a to su, kao što je ranije već navedeno, posebni porezi na naftne derivate, posebni porezi na duhan i duhanske proizvode i posebni porezi na alkohol i alkoholna pića. Bitno je spomenuti kako u zemljama OECD-a posebni porezi na promet sudjeluju s oko 10-12% u ukupnim poreznim prihodima (Šimović i Šimović, 2002:201).

2.3.2. Nefiskalni razlozi

Nefiskalni razlozi pomoću kojih moderne države nastoje opravdati uvođenje trošarina radi zadobivanja povjerenja i naklonosti od strane opće javnosti i javnog mijenja, su (Šimović, 2007:27):

- 1) socijalni razlozi,
- 2) zdravstveni razlozi,
- 3) ekološki razlozi,

- 4) ekonomski razlozi,
- 5) razlozi zbog načela korisnosti,
- 6) razlozi zbog poskupljenja uvoznih proizvoda itd.

Uvođenje posebnih poreza na promet iz socijalnih razloga opravdava se činjenicom kako svatko treba sudjelovati u financiranju javnih potreba, u skladu s vlastitim ekonomskim mogućnostima. Iz navedenoga proizlazi kako građani čija je ekonomska snaga relativno niska neće niti konzumirati proizvode podvrgnute posebnom porezu na promet, za razliku od onih potrošača veće ekonomske snage. Navedenim se nastoji minimizirati regresivni učinak općeg poreza na promet i poreza na dodanu vrijednost koji imaju standardnu ili eventualno sniženu poreznu stopu.

S aspekta zdravstvenih razloga uvođenja trošarina, ističe se prekomjerna konzumacija određenih proizvoda koji nepovoljno djeluju na zdravlje ljudi, a riječ je prije svega o potrošnji duhana i duhanskih proizvoda te alkohola i alkoholnih pića. Osim na zdravlje prekomjerna upotreba ovih proizvoda izravno utječe na povećanu aktivnost zdravstvenih ustanova i zdravstvenog osoblja čime i na povećanje državnih izdataka. Pretpostavlja se da će se potrošnja tih proizvoda smanjiti ako njihova cijena bude viša a samim time i nedostupnija širokom krugu potrošača. Ipak, ova je mjera upitna bez uvođenja adekvatne edukacije koja bi potrošače upozorila na štetne posljedice konzumiranja spomenutih proizvoda.

Ekološki razlozi uvođenja posebnog poreza na promet tiču se onih proizvoda čija upotreba ima negativan utjecaj na prirodni okoliš te ograničene prirodne i neobnovljive izvore energije, prije svega nafte i naftnih derivata te prirodnog plina. Tako se uvođenjem trošarina na naftu i naftne derivate nastoji potaknuti racionalnija potrošnja njenih ograničenih resursa kao i porast cijene proizvoda čija potrošnja negativno utječe na prirodni okoliš.

Ekonomski razlog uvođenja trošarina je smanjenje potrošnje pojedinog proizvoda na domaćem tržištu čime se povećava izvoz što se pozitivno odražava na položaj nacionalnog gospodarstva u međunarodnoj trgovini. Suprotno tome, uvođenje trošarina na uvozne proizvode dovodi do njihovog poskupljenja i smanjenja potrošnje kao i samog uvoza tih proizvoda čime dolazi do odljeva deviza u inozemstvo.

Kao razlog uvođenja posebnih poreza na promet zbog načela korisnosti dovodimo obično u vezu s oporezivanjem nafte i naftnih derivata. U takvim uvjetima onaj tko više koristi motorno vozilo i na taj način izravno ili neizravno ostvaruje određenu korist

obračunava mu se veći iznos trošarine kao naknada za postignutu korist koji je ostvario jednim dijelom i zahvaljujući naftnim derivatima.

Nefiskalni razlozi daju dobar uvid u karakteristike proizvoda koji podliježu trošarinama, dakle riječ je o luksuznim proizvodima (socijalni razlozi), zatim o alkoholu i cigaretama (zdravstveni razlozi), nafti i naftnim derivatima (ekološki razlozi) itd. Nadalje, trošarine je moguće promatrati kao svojevrsni nadomjestak ukidanju carina u kontekstu priključivanja Europskoj uniji kao zajedničkom tržištu te se na taj način poskupljuju uvozni proizvodi.

3. TROŠARINE I POSEBNI POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1. Trošarine u Republici Hrvatskoj

Porezni sustav jedne zemlje predstavlja ukupnost svih poreznih oblika, kao i načina njihova ubiranja (Jurković, 2002). Porezni sustav izrazito je bitna stavka u razvoju cjelokupnog gospodarstva, a prije svega kada je riječ o osjetljivim područjima zapošljavanja, investicijskih ulaganja, štednje te poslovnih rizika, ali i sigurnosti poreznih obveznika ako odluče razvijati ili unaprijediti gospodarsku djelatnost. Porezni je sustav Republike Hrvatske suvremen, usklađen sa smjericama Europske unije i sličan poreznim sustavima država članica. Republika Hrvatska je tako reformirala vlastiti porezni sustav u skladu sa zapadnoeuropskim načelima prema kojima je izjednačen položaj svih poreznih obveznika, odnosno domaćih i stranih te fizičkih i pravnih osoba. Također, primjenjuje se 57 ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, koje je Republika Hrvatska sklopila s pojedinim zemljama, na način da su po pravnoj snazi iznad zakona.

U Republici Hrvatskoj je viđenje o pojedinačnim porezima na promet iznio Stjepan Radić putem djela „Današnja financijska znanost“, u kojem predstavlja vlastiti stav o potrošačkim porezima kao nužnom zlu za moderne države (Šimović i Šimović, 2002:199). Trošarinski sustav, kao i sustav posebnih poreza u Republici Hrvatskoj, je uređen sljedećim pravnim izvorima i njima pripadajućim pravilnicima:

- 1) Zakon o trošarinama, NN 106/18,
- 2) Pravilnik o trošarinama, NN 1/19,
- 3) Pravilnik o podnošenju trošarinskih obrazaca i obrazaca posebnih poreza uporabom sustava elektroničke razmjene podataka, NN 7/17,
- 4) Pravilnik o primjeni Zakona o trošarinama koji se odnosi na plavi dizel za namjene u poljoprivredi, ribolovu, akvakulturi te na povrat plaćene trošarine na bezolovni motorni benzin za namjene u ribolovu, NN 1/19,
- 5) Pravilnik o uvjetima i načinu oslobođenja od plaćanja trošarine na energente koji se koriste kao pogonsko gorivo za plovidbu, NN 1/19,
- 6) Pravilnik o uvjetima i načinu oslobođenja od plaćanja trošarine na energente koji se koriste kao pogonsko gorivo u zračnom prometu, NN 17/17,
- 7) Pravilnik o uvjetima i načinu povrata plaćene trošarine na plinsko ulje za pogon strojeva za pripremu površina u razminiranju, NN 1/19,
- 8) Uredba o visini trošarine na UNP – ukapljeni naftni plin, NN 4/10,

- 9) Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 109/13, 48/14, 43/15
- 10) Pravilnik o podnošenju trošarinskih obrazaca i obrazaca posebnih poreza uporabom sustava elektroničke razmjene podataka, NN 7/17,
- 11) Uredba o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje, NN 106/18,
- 12) Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 72/13,
- 13) Pravilnik o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 101/16,
- 14) Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, NN 15/13, 108/13-ispr., 115/16, 127/17,
- 15) Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila, NN 1/17, 2/18,
- 16) Uredba o načinu izračuna i visinama sastavnica za izračun posebnog poreza na motorna vozila, NN 109/18,
- 17) Pravilnik o načinu izvješćivanja o obračunanom posebnom porezu na plovila odnosno zrakoplove proizvedene odnosno isporučene u Republici Hrvatskoj, NN 26/10,
- 18) Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, NN 150/02,
- 19) Pravilnik o vođenju evidencije o plaćenom porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i na premije kasko osiguranja cestovnih vozila, NN 16/03, 1/17

Temeljem gore navedenih pravnih propisa koji reguliraju trošarine i posebne poreze vidljivo je kako se u Republici Hrvatskoj plaćaju trošarine, odnosno porezi na sljedeće:

- 1) Trošarina na energente i električnu energiju,
- 2) Trošarina na duhanske prerađevine,
- 3) Trošarina na alkohol i alkoholna pića,
- 4) Posebni porez na kavu,
- 5) Posebni porez na bezalkoholna pića,
- 6) Posebni porez na motorna vozila,
- 7) Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila,

Trošarine su prihodi državnog proračuna u Republici Hrvatskoj.

3.1.1. Trošarina na duhanske prerađevine

Ni jedan proizvod u Europi nije opterećen toliko visokom stopom kao što su to cigarete. S obzirom na proizvode koji se oporezuju, trošarine koje se primjenjuju u Republici Hrvatskoj usklađene su sa sustavom Europske unije. Duhanske prerađevine koje su proizvedene u Republici Hrvatskoj i kada se puštaju u potrošnju na teritoriju Republike Hrvatske moraju biti označene duhanskim markicama Ministarstva financija. Markice trebaju imati naznačenu slovnu oznaku predmeta oporezivanja i broj markice. Trošarina na duhanske prerađevine ne plaća se na:

- prerađevine koje su isključivo namijenjene za znanstvena istraživanja i analizu kvalitete proizvoda uz odobrenje Carinske uprave,
- na cigarete koje se za vlastitu uporabu proizvode ručno ili nekim jednostavnim uređajem i to od duhanskih prerađevina na koje je plaćena trošarina, a nisu namijenjene prodaji i ne puštaju se u promet.

Predmet oporezivanja ovim trošarinskim oblikom su cigarete, cigare, cigarilosi i duhan za pušenje (sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje). Proizvodi koji ne sadrže duhan i koji se koriste isključivo u medicinske svrhe i definirani su kao lijek prema posebnim propisima ne smatraju se duhanskim prerađevinama. Cigaretama se smatraju:

- smotuljci duhana koji su prikladni za pušenje, a koji nisu cigare ni cigarilosi,
- smotuljci duhana koji se jednostavnim neindustrijskim postupkom umeću u tuljce od cigaretnog papira,
- smotuljci duhana koji se jednostavnim neindustrijskim postupkom umataju u cigaretni papir.

Cigarama i cigarilosima smatraju se smotuljci duhana prikladni za pušenje koji su s obzirom na svojstva i uobičajena očekivanja potrošača namijenjeni isključivo za pušenje te ako (Zakon o trošarinama, NN 106/2018, čl. 85):

- imaju vanjski omotač od prirodnog duhana,
- su punjeni usitnjenim miješanim duhanom i imaju vanjski omotač normalne boje cigare od rekonstituiranog duhana koji u cijelosti obavija proizvod, uključujući filter gdje je to primjereno, ali ne obavija usnik kod cigara s usnikom, gdje jedinična težina

bez filtra ili usnika nije manja od 2,3 grama i nije veća od 10 grama i opseg na najmanje jednoj trećini duljine cigare nije manji od 34 mm.

Duhanom za pušenje smatra se:

- duhan koji je rezan ili na drugi način usitnjen, svinut ili prešan u blokove i prikladan za pušenje bez daljnje industrijske obrade,
- otpad duhana koji je prikladan za pušenje i stavljen u prodaju na malo.

Porezni obveznici trošarina na duhanske proizvode su proizvođači i uvoznici duhanskih proizvoda te ovlašteni držatelji trošarinskog skladišta, registrirani primatelji, trošarinski zastupnici itd. Trošarinska osnovica na cigare i cigarilose je 1.000 komada, a trošarina se obračunava kao specifična trošarina propisana za 1.000 komada i iznosi 600,00 kuna. Trošarinska osnovica na cigarete plaća se kao specifična trošarina propisana u određenom iznosu za količinu od 1.000 komada cigareta i kao proporcionalna trošarina propisana u određenom postotku od maloprodajne cijene cigareta. Ukupna trošarina (specifična i proporcionalna trošarina bez poreza na dodanu vrijednost) na cigarete iznosi najmanje 60% ponderirane prosječne maloprodajne cijene cigareta puštenih u potrošnju i ne smije biti niža od 90 eura u kunsjoj protuvrijednosti za 1000 komada cigareta bez obzira na prosječnu ponderiranu maloprodajnu cijenu cigareta. Tablica 1. daje uvid u trošarinsku osnovicu, kao i visinu trošarina na duhan i duhanske proizvode.

Tablica 1. Trošarinska osnovica/visina trošarine na duhan i duhanske proizvode

DUHANSKE PRERAĐEVINE		
Predmet oporezivanja	Visina trošarine	Provedbeni propis
Cigarete	Specifična trošarina 335,00 kn za 1000 komada cigareta i proporcionalna trošarina 34% od MPC Minimalna trošarina iznosi 755,00 kn/ 1000 komada	Uredba o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje, NN 106/ 2018
Cigare	600,00 kn za 1000 komada	Zakon o trošarinama, NN 106/ 2018
Cigarilosi	600,00 kn za 1000 komada	Zakon o trošarinama, NN 106/ 2018
Sitno rezani duhan	600,00 kn za 1kg	Uredba o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan pušenje, NN 106/ 2018
Ostali duhan za pušenje	600,00 kn za 1kg	Uredba o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan pušenje, NN 106/ 2018
DUHANSKI PROIZVODI		
E-tekućine	Specifična trošarina 0,00 kn za 1 ml	Zakon o trošarinama, NN 106/ 2018
Grijani duhanski proizvod	prema visini trošarine propisanoj za ostali duhan za pušenje – 600,00 kn za 1 kg	Zakon o trošarinama, NN 106/ 2018
Novi duhanski proizvod	prema visini trošarine propisanoj za ostali duhan za pušenje – 600,00 kn za 1 kg	Zakon o trošarinama, NN 106/ 2018

Izvor: <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/duhanske-preradjevine-i-duhanski-proizvodi/3630>

3.1.2. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

Predmet oporezivanja posebnim porezom na alkohol i alkoholna pića obuhvaćeni su alkohol i alkoholna pića kojima se smatraju pivo, vino, ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina, međuproizvoda te etilni alkohol (Zakon o trošarinama, čl. 61). Pivom se smatra svaki proizvod svaki proizvod obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2203 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol., kao i svaki proizvod koji je mješavina piva i bezalkoholnih pića obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2206 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol (Zakon o trošarinama, čl. 62). Vinom se smatraju (Zakon o trošarinama, čl. 63):

1) mirna vina

- svi proizvodi s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 1,2% vol., ali ne većim od 15% vol. pod uvjetom da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem,
- svi proizvodi s volumnim udjelom stvarnog alkohola ne većim od 15% vol., ali ne većim od 18% vol. pod uvjetom da su proizvedeni bez ikakvog obogaćivanja i da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem.

2) pjenušava vina

- svi proizvodi koji su punjeni u boce s posebnim čepom u obliku gljive pričvršćenim na poseban način ili koji imaju zbog otopljenog ugljičnog dioksida povišeni tlak od tri ili više bara,
- svi proizvodi koji imaju volumni udio stvarnog alkohola veći od 1,2% vol., ali ne veći od 15% vol. pod uvjetom da ne sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem.

Ostalim pićima koja se dobivaju vrenjem osim piva i vina smatraju se (Zakon o trošarinama, čl. 64):

3) ostala mirna pića

- s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 1,2% vol., ali ne većim od 10% vol.,
- s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 10% vol., ali ne većim od 15% vol. pod uvjetom da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem.

4) ostala pjenušava pića

- svi proizvodi koji su punjeni u boce s posebnim čepom u obliku gljive pričvršćenim na poseban način ili koji imaju zbog otopljenog ugljičnog dioksida povišeni tlak od tri ili više bara,
- svi proizvodi koji imaju volumni udio stvarnog alkohola veći od 1,2% vol., ali ne veći od 13% vol. pod uvjetom da ne sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem,
- svi proizvodi s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 13% vol., ali ne većim od 15% vol. pod uvjetom da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem.
- Etilnim alkoholom smatraju se svi proizvodi s volumnim udjelom alkohola većim od 1,2% vol., s volumnim udjelom alkohola većim od 22% vol. te svi proizvodi koji sadrže alkohol za piće bez obzira da li je u otopini ili ne. Trošarinska osnovica na pivo je 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitr gotovog proizvoda. Na vino, ostala pića dobivena vrenjem, osim vina i piva te međuproizvoda trošarinska osnovica je jedan hektolitar gotovog proizvoda dok je na etilni alkohol jedan hektolitar čistog alkohola izraženog u volumnim postocima mjerenim pri temperaturi od 20°C (Ministarstvo financija, 2018).

Slika 1. pokazuje kolika je visina trošarina na alkohol i alkoholna pića.

Slika 1. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

ALKOHOL I ALKOHOLNA PIĆA		
Predmet oporezivanja	Visina trošarine	Provedbeni propis
Mirna vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Pjenušava vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina	0,00 kn/hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Međuproizvodi	- 800,00 kn/hl gotovog proizvoda (≥15% vol.) - 500,00 kn/hl gotovog proizvoda (<15% vol.)	Zakon o trošarinama
Etilni alkohol	- 5.300,00 kn/hl čistog alkohola - 2.650,00 kn/hl čistog alkohola (male destilerije)	Zakon o trošarinama
Pivo	40,00 kn za 1% vol. udjela stvarnog alkohola u hl gotovog proizvoda	Zakon o trošarinama
Male nezavisne pivovare		
Za godišnju proizvodnju u hektolitrima	Iznos trošarine	Provedbeni propis
≤ 5000	20,00 kn	Zakon o trošarinama
5001 - 25.000	22,00 kn	Zakon o trošarinama
25.001 - 75.000	24,00 kn	Zakon o trošarinama
75.001 - 125.000	26,00 kn	Zakon o trošarinama

Izvor: <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/alkohol-i-alkoholna-pica-3629/3629>

Trošarina na alkohol i alkoholna pića ne plaća se (Zakon o trošarinama, čl. 68):

- na denaturirani alkohol pod kojim se smatra etilni alkohol koji je potpuno denaturiran sredstvima za denaturiranje propisanim u Republici Hrvatskoj,
- na denaturirani alkohol koji se uvozi iz treće države u Republiku Hrvatsku pod uvjetom da je potpuno denaturiran sredstvima za denaturiranje propisanim u Republici Hrvatskoj,
- na denaturirani alkohol pod kojim se smatra alkohol koji je potpuno denaturiran propisanim sredstvima u skladu s uvjetima druge države članice,
- kada se koristi u proizvodnji i preradi prehrambenih proizvoda pod uvjetom da je etilni alkohol djelomično denaturiran,
- kada se koristi za proizvodnju lijekova,

- kada se koristi za proizvodnju octa,
- kada se koristi u proizvodnji neposredno ili kao sastojak nekog poluproizvoda za proizvodnju prehrambenih proizvoda, punjenih ili u drugom obliku, pod uvjetom da sadržaj alkohola nije veći od 8,5 litara čistog alkohola na 100 kg proizvoda za čokoladu te 5 litara čistoga alkohola na 100 kg proizvoda za druge proizvode,
- kada se koristi za proizvodnju aroma za pripremu prehrambenih proizvoda i bezalkoholnih pića kojima volumni udjel alkohola nije veći od 1,2% vol.,
- kada se koristi u proizvodnim procesima pod uvjetom da krajnji proizvod ne sadrži alkohol,
- za konzerviranje preparata i voća,
- kada se koriste u medicinske svrhe u bolnicama, domovima zdravlja, ljekarnama
- kada se koristi za znanstveno-istraživačke ili obrazovne potrebe na fakultetima, institutima i drugim znanstvenim ustanovama koje alkohol koriste za obavljanje nastavne i znanstvene djelatnosti.

3.1.3. Trošarine na energente i električnu energiju

Predmet oporezivanja naftnih derivata i energenata u Republici Hrvatskoj su (Zakon o trošarinama, čl. 96):

1. proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 2701, 2702 i 2704 do 2715,
2. proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 2901 i 2902,
3. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3403,
4. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3811,
5. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3817.

Energentima se smatraju i sljedeći proizvodi ako su ti proizvodi namijenjeni korištenju kao pogonsko gorivo, kao dodatak ili sredstvo za poboljšanje pogonskih goriva ili kao gorivo za grijanje (Zakon o trošarinama, čl. 96):

1. proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 1507 do 1518,
2. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 2905 11 00 koji nisu sintetičkog podrijetla,
3. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3824 90 99.

Porezni obveznik plaćanja posebnog poreza na naftne derivate su proizvođač i uvoznik naftnih derivata te nadležno tijelo državne uprave za robne zalihe. Trošarinska osnovica za energente je 1000 kilograma neto mase, 1000 litara pri osnovnim uvjetima temperature energenta od +15°C, Gigajoul bruto toplinske vrijednosti dok je trošarinska osnovica za električnu energiju i prirodni plin količina električne energije odnosno prirodnog plina mjerena u Megawat satima. Slika 2. donosi pregled trošarinskih osnovica, odnosno visine trošarina na energente i električnu energiju.

Slika 2. Trošarinska osnovica/visina trošarine na energente i električnu energiju

ENERGENTI I ELEKTRIČNA ENERGIJA		
Predmet oporezivanja Članak 96. stavak 6. Zakona o trošarinama, NN 106/18	Visina trošarine	Provedbeni propis *
Olovni motorni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 51 i 2710 11 59	4.500,00 kn/1000 l	Uredba o izmjeni Uredbe o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 43/15
Bezolovni motorni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49	3.860,00 kn/1000 l	Uredba o izmjeni Uredbe o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 43/15
Motorni benzin za zrakoplove iz tarifnih oznaka KN 2710 11 31 i 2710 11 70	4.500,00 kn/1000 l	Uredba o izmjeni Uredbe o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 43/15
Dizelsko gorivo iz tarifnih oznaka KN 2710 19 41 - 2710 19 49	3.060,00 kn/1000 l	Uredba o izmjeni Uredbe o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 43/15
Lož ulje iz tarifnih oznaka KN 2710 19 41 - 2710 19 49	423,00 kn/1000 l	Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 109/13
Plavi dizel iz tarifnih oznaka KN 2710 19 41 - 2710 19 49	0,00 kn	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
Kerozin – petrolej iz tarifnih oznaka KN 2710 19 21 i 2710 19 25		
- za pogon	2.660,00 kn/1000 l	Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 109/13
- za grijanje	1.752,00 kn/1000 l	Zakon o trošarinama, NN 106/2018

UNP – ukapljeni naftni plin iz tarifnih oznaka KN 2711 12 11 do 2711 19 00		
- za pogon	100,00 kn/1000 kg	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
- za grijanje	100,00 kn/1000 kg	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
Teško loživo ulje iz tarifnih oznaka KN 2710 19 61 - 2710 19 69	160,00 kn/1000 kg	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
Prirodni plin iz tarifnih oznaka KN 2711 11 00, 2711 21 00 i plinovi iz tarifne oznake KN 2711 29 00		
- za pogon	0,00 kn/MWh	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
- za grijanje za poslovnu uporabu	4,05 kn/MWh	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
- za grijanje za neposlovnu uporabu	8,10 kn/MWh	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
Kruta goriva iz tarifnih oznaka KN 2701, 2702 i 2704		
- za poslovnu uporabu	2,30 kn/GJ	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
- za neposlovnu uporabu	2,30 kn/GJ	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
Električna energija iz tarifne oznake KN 2716		
- za poslovnu uporabu	3,75 kn/MWh	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
- za neposlovnu uporabu	7,50 kn/MWh	Zakon o trošarinama, NN 106/2018
Biogoriva iz članka 96. stavka 6. točke 13. Zakona o trošarinama	0,00 kn	Zakon o trošarinama, NN 106/2018

Izvor: <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/trosarinsko-postupanje/visine-i-nacin-obracuna-trosarina-posebnih-poreza/energenti-i-elektricna-energija-3632/3632>

Trošarinskim obveznikom za električnu energiju smatra se (Zakon o trošarinama, čl. 6):

- 1) opskrbljivač električnom energijom kada električnu energiju isporuči krajnjem kupcu u Republici Hrvatskoj,
- 2) opskrbljivač kada uvozi ili unosi električnu energiju za vlastite potrebe - proizvođač kada proizvedenu električnu energiju koristi za vlastite potrebe.

Mjerenje odnosno utvrđivanje isporučenih količina električne energije obavljaju operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava te proizvođač putem redovito ovjeravanih brojlara električne energije.

Opskrbljivač električnom energijom obračunava trošarinu na električnu energiju (Zakon o trošarinama, čl. 8):

- 1) prema izdanim računima za izvršene isporuke u obračunskom razdoblju na temelju podataka o stvarno isporučenim količinama električne energije krajnjem kupcu,
- 2) na temelju podataka operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava o procijenjenim isporučenim mjesečnim količinama električne energije krajnjem kupcu prema prosječnoj mjesečnoj potrošnji električne energije tog kupca iz odgovarajućeg obračunskog razdoblja prethodne godine odnosno prema sporazumno utvrđenoj mjesečnoj potrošnji električne energije s novim krajnjim kupcem.

Trošarinski obveznik mora za obračunsko razdoblje sam utvrditi obvezu trošarine na električnu energiju sukladno propisanim trošarinskim osnovicama i iznosima koji su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine, a obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu. Obračunatu trošarinu mora platiti najkasnije do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po isteku obračunskog razdoblja. Trošarina se ne plaća na električnu energiju (Zakon o trošarinama, čl. 105):

- koja se koristi za kemijsku redukciju i u elektrolitskim i metalurškim procesima,
- koja se koristi za zajedničku proizvodnju toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija),
- koja se dobiva korištenjem iz obnovljivih izvora energije i ako je proizvođač koristi za vlastite potrebe: snage vjetra, valova, plime, geotermalnih izvora, sunčeve energije ili ako je proizvedena od biomase ili proizvoda od biomase,
- koja se koristi u mineraloškim procesima,
- koja se koristi u kućanstvima,
- koja se koristi za proizvodnju električne energije te za održavanje sposobnosti proizvodnje električne energije.

Trošarinskim obveznikom za prirodni plin smatra se (Zakon o trošarinama, čl. 6):

- 1) opskrbljivač plinom kada prirodni plin isporuči krajnjem kupcu u Republici Hrvatskoj,
- 2) opskrbljivač kada uvozi ili unosi prirodni plin za vlastitu potrošnju,
- 3) proizvođač plina kada proizvedeni prirodni plin koristi za vlastitu potrošnju.

Mjerenje odnosno utvrđivanje isporučenih količina prirodnog plina obavljaju operator transportnog sustava i operator distribucijskog sustava te proizvođač plina sukladno posebnim

propisima. Opskrbljivač plinom obračunava trošarinu na prirodni plin prema izdanim računima za izvršene mjesečne isporuke u obračunskom razdoblju na temelju podataka o stvarno isporučenim količinama prirodnog plina krajnjem kupcu.

Trošarinski obveznik mora za obračunsko razdoblje sam utvrditi obvezu trošarine na prirodni plin sukladno propisanim trošarinskim osnovicama i iznosima koji su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine, a obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu. Obračunatu trošarinu platiti najkasnije do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po isteku obračunskog razdoblja. Trošarinskim obveznikom za kruta goriva smatra se (Zakon o trošarinama, čl. 6):

- 1) isporučitelj kada isporuči kruta goriva krajnjem potrošaču u Republici Hrvatskoj odnosno kada kruta goriva koristi za svoju konačnu potrošnju,
- 2) krajnji potrošač kada uvozi ili unosi kruta goriva za svoju konačnu potrošnju.

Trošarinski obveznik mora za obračunsko razdoblje sam utvrditi obvezu trošarine na kruta goriva sukladno propisanim trošarinskim osnovicama i iznosima koji su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine, a obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu. Obračunatu trošarinu platiti najkasnije do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po isteku obračunskog razdoblja. Trošarina se ne plaća na (Zakon o trošarinama, čl. 105):

- energente koji se koriste kao pogonsko gorivo u zračnom prometu, osim uporabe za privatne letove,
- energente koji se koriste kao pogonsko gorivo za plovidbu, uključujući ribolov i električnu energiju proizvedenu na plovilu, osim uporabe plovnih objekata i plovila za privatne svrhe,
- energente koje proizvođač energenata i električne energije koristi u svojim proizvodnim prostorijama za daljnju preradu, odnosno proizvodnju drugih energenata i električne energije, osim ako se koriste kao pogonsko gorivo za vozila,
- energente koji se koriste za zajedničku proizvodnju toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija),
- energente koji se koriste u mineraloškim procesima,
- dvojno korištenje energenata ako se koriste kao gorivo za grijanje i istodobno za namjenu koja nije pogon ili grijanje (uporaba energenata za kemijsku redukciju, u elektrolitskim i metalurškim procesima),

- energente koji se koriste za druge namjene, a ne kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje,
- prirodni plin koji se koristi u kućanstvima i prirodni plin koji se koristi za pogon vozila.

3.1.4. Posebni porez na motorna vozila

Porezni obveznik posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove je uvoznik (krajnji korisnik za čiji se račun obavlja uvoz proizvoda) ili proizvođač motornih vozila, plovila i zrakoplova (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 6). Porezni obveznik posebnih poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove je uvoznik ili proizvođač motornih vozila i zrakoplova (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 6).

Porezni obveznik posebnih poreza na promet upotrebljavanih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova je kupac ili stjecatelj koji može biti fizička ili pravna osoba (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 7).

Predmet oporezivanja su motorna vozila na koje nije obračunat i plaćen posebni porez u Republici Hrvatskoj koja se registriraju sukladno posebnim propisima (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 5):

1. osobni automobili i ostala motorna vozila konstruirana prvenstveno za prijevoz osoba, uključujući motorna vozila tipa karavan, kombi i trkaće automobile iz tarifnih oznaka KN: 8703 21, 8703 22, 8703 23, 8703 24, 8703 31, 8703 32, 8703 33 i 8703 90, osim sanitetskih vozila, dostavnih »van« vozila i vozila posebno prilagođenih za prijevoz osoba s invaliditetom,
2. motocikli (uključujući i mopede), bicikli i slična vozila s pomoćnim motorom, sa ili bez bočne prikolice iz tarifnih oznaka KN: 8711 20, 8711 30, 8711 40, 8711 50 i 8711 90,
3. „pick-up“ vozila s dvostrukom kabinom, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi,
4. „ATV“ vozila, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi,
5. druga motorna vozila prenamijenjena u motorna vozila.

Motorna vozila koja se isključivo pokreću na električni pogon nisu predmet oporezivanja. Porezna obveza posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila i zrakoplove pri uvozu nastaje s danom nastanka carinskoga duga, a kod proizvođača u trenutku isporuke (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 26).

Porezna osnovica je (Hrvatski porezni sustav, <https://www.ijf.hr/upload/files/file/porezi.pdf>):

- 1) osobni automobil i ostala motorna vozila prvenstveno za prijevoz osoba,
- 2) motocikli, mopedi, bicikli i ostala slična vozila s pomoćnim motorom,
- 3) tzv „pick-up“ vozila s dvostrukom kabinom,
- 4) „ATV“ vozila,
- 5) Druga motorna vozila koja su prenamijenjena u motorna vozila.

Porezna osnovica za nova motorna vozila je preporučena prodajna cijena koju je proizvođač, predstavnički ured proizvođača u Republici Hrvatskoj i trgovac koji je generalni zastupnik ili uvoznik određene marke motornih vozila u Republici Hrvatskoj dostavio Carinskoj upravi. Porezna osnovica za utvrđivanje posebnog poreza za nova motorna vozila je prodajna cijena odnosno tržišna cijena za rabljena motorna vozila (Ministarstvo financija, 2015). Obveznik plaćanja posebnog poreza na motorna vozila je (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 6):

1. fizička i pravna osoba koja, radi uporabe na cestama u Republici Hrvatskoj, stječe motorno vozilo iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona u Republici Hrvatskoj ili koja takvo motorno vozilo na koje nije obračunat i plaćen posebni porez uvozi ili unosi u Republiku Hrvatsku
2. osoba koja je izvršila prenamjenu drugog motornog vozila u motorno vozilo
3. osoba koja je nezakonito uporabila motorno vozilo na području Republike Hrvatske.

Poseban porez na motorna vozila plaća se u postotku od porezne osnovice na temelju cijene motornog vozila i postotku od porezne osnovice na temelju cijene motornog vozila ovisno o prosječnoj emisiji ugljičnog dioksida (CO₂) izraženoj u gramima po kilometru ovisno o vrsti goriva koje vozilo koristi za promet, obujmu motora u kubičnim centimetrima i razini emisije ispušnih plinova. Posebni porez se ne plaća na motorna vozila ako su namijenjena za (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 15.):

- službene potrebe diplomatskih i konzularnih predstavništava te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj, pod uvjetom uzajamnosti, osim konzularnih predstavništava koje vode počasni konzularni dužnosnici,
 - osobne potrebe stranog osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj,
 - potrebe međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji obvezuje Republiku Hrvatsku,
 - osobne potrebe stranog osoblja međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji obvezuje Republiku Hrvatsku,
 - porabu u skladu s međunarodnim ugovorom koji je Republika Hrvatska zaključila s drugom državom ili međunarodnom organizacijom, ako taj ugovor za isporuku motornih vozila predviđa oslobođenje od plaćanja poreza na dodanu vrijednost,
 - službene potrebe institucija Europske unije u Republici Hrvatskoj,
 - osobne potrebe stranog osoblja institucija Europske unije u Republici Hrvatskoj.
- Poseban porez po osnovi emisije ugljičnog dioksida (CO₂) je prikazan na slici 3.

Slika 3. Poseban porez na motorna vozila ovisno o prosječnoj emisiji ugljičnog dioksida

Cijena motornog vozila		Dizelsko gorivo		Benzin, ukapljeni naftni plin, prirodni plin i dizelsko gorivo s razinom emisije ispušnih plinova EURO VI	
Porezna osnovica u kn	%	Emisija CO ² (g/km)	%	Emisija CO ² (g/km)	%
0,00 do 100.000,00	1	86 do 100	1,5	91 do 100	1
100.000,01 do 150.000,00	2	101 do 110	2,5	101 do 110	2
150.000,01 do 200.000,00	4	111 do 120	3,5	111 do 120	3
200.000,01 do 250.000,00	6	121 do 130	7	121 do 130	6
250.000,01 do 300.000,00	7	131 do 140	11,5	131 do 140	10
300.000,01 do 350.000,00	8	141 do 160	16	141 do 160	14
350.000,01 do 400.000,00	9	161 do 180	18	161 do 180	16
400.000,01 do 450.000,00	11	181 do 200	20	181 do 200	18
450.000,01 do 500.000,00	12	201 do 225	23	201 do 225	21
Preko 500.000,00	14	226 do 250	27	226 do 250	23
		251 do 300	29	251 do 300	27
		301 do	31	301 do	29

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr>

Porez po osnovi emisije ugljičnog dioksida se ne plaća na (Ministarstvo financija, 2015):

- motorna vozila koja za pogon koriste dizelsko gorivo i čija je prosječna emisija ugljičnog dioksida (CO₂) do najviše 85 grama po kilometru,
- motorna vozila koja za pogon koriste benzin, ukapljeni naftni plin ili prirodni plin i čija je prosječna emisija ugljičnog dioksida (CO₂) do najviše 90 grama po kilometru,
- za „plug-in“ hibridna električna vozila iznos posebnog poreza se umanjuje za postotni iznos koji odgovara dosegu vozila u potpuno električnom načinu rada te
- za kamper vozila iznos posebnog poreza se umanjuje za 85%.

Poseban porez na motorna vozila plaća se u postotku od porezne osnovice na temelju cijene motornog vozila ovisno o obujmu motora u kubičnim centimetrima i postotku od

porezne osnovice po osnovi razine emisije ispušnih plinova. Predmet oporezivanja su (Ministarstvo financija, 2015):

- 1) motocikli (uključujući i mopede), bicikli i slična vozila s pomoćnim motorom, s ili bez bočne prikolice,
- 2) „ATV“ vozila, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi,
- 3) druga motorna vozila prenamijenjena u motorna vozila.

Slika 4. Poseban porez na motorna vozila na temelju cijene motornog vozila ovisno o obujmu motora u kubičnim centimetrima (cm³)

Obujam motora u kubičnim centrimetrima (cm³)	%	Razina emisije ispušnih plinova	%
51 do 125	2,5	Euro III	5
126 do 250	3	Euro II	10
251 do 400	3,5	Euro I	15
401 do 600	4		
601 do 800	4,5		
801 do 1001	5		
1001 do	5,5		

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Kod nastanka porezne obveze proizvođač i trgovac dužni su u ime i za račun stjecatelja motornog vozila prije izdavanja računa obračunati posebni porez (prikazano na Slici. 4) te obračunati iznos uplatiti najkasnije do 15. dana tekućeg mjeseca za prethodni kalendarski mjesec. Račun koji izdaje proizvođač i trgovac obvezno mora sadržavati naznaku da je posebni porez obračunat u skladu s odredbama Zakona o posebnom porezu na motorna vozila. Porezni obveznik je dužan carinskom uredu (nadležnom prema svom sjedištu ili prebivalištu) podnijeti poreznu prijavu radi obračuna i plaćanja posebnog poreza u roku od pet dana od dana kupnje vozila od trgovca rabljenim motornim vozilima, 15 dana od dana unosa

ili uvoza motornog vozila na područje Republike Hrvatske kao i osoba koja je izvršila prenamjenu drugog motornog vozila u motorno vozilo.

Porezni obveznik može i prije stjecanja motornog vozila opunomoćiti trgovca rabljenim motornim vozilima da u njegovo ime i za njegov račun podnese poreznu prijavu carinskom uredu nadležnom prema sjedištu ili prebivalištu trgovca rabljenim motornim vozilima. Carinski ured utvrđuje poreznu obvezu donošenjem rješenja bez odgode ako porezni obveznik nije podnio prigovor na zapisnik. Neprijavljivanje motornog vozila nadležnom carinskom uredu smatra se nezakonitom uporabom motornog vozila na području Republike Hrvatske. Bez dokaza o obračunatom odnosno plaćenom posebnom porezu ne može se kod nadležnog tijela obaviti registracija motornog vozila.

Posebni porez na stjecanje rabljenih motornih vozila obračunava se i plaća na rabljena motorna vozila odnosno na motorna vozila na koja je u Republici Hrvatskoj obračunat i plaćen posebni porez na motorna vozila i koja su registrirana u Republici Hrvatskoj. Porezni obveznici posebnog poreza na rabljena motorna vozila su:

- pravna i fizička osoba sa sjedištem ili prebivalištem u Republici Hrvatskoj stjecatelj rabljenog motornog vozila na koje je u Republici Hrvatskoj plaćen posebni porez na motorna vozila (ako to stjecanje, odnosno isporuka, ne podliježe oporezivanju PDV-om ili porezom na nasljedstva i darove),
- kupac rabljenog motornog vozila od preprodavatelja koji primjenjuje poseban postupak oporezivanja marže za rabljena dobra.

Porezna osnovica posebnog poreza na rabljena motorna vozila je tržišna vrijednost rabljenog motornog vozila u trenutku nastanka porezne obveze odnosno vrijednost rabljenog motornog vozila na hrvatskom tržištu na dan utvrđivanja porezne osnovice posebnog poreza. Stopa posebnog poreza na rabljena motorna vozila iznosi 5% (Ministarstvo financija, 2015).

Rok za plaćanje posebnog poreza na rabljena motorna vozila iznosi 15 dana od dana nastanka porezne obveze. Posebni porez na stjecanje rabljenih motornih vozila ne plaća se na stjecanje rabljenih motornih vozila ako su namijenjena za (Ministarstvo financija, 2015):

- službene potrebe diplomatskih i konzularnih predstavništava, te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj, pod uvjetom uzajamnosti, osim konzularnih predstavništava koje vode počasnici konzularni dužnosnici, osobne potrebe stranog

osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj,

- potrebe međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji Republiku Hrvatsku obvezuje,
- osobne potrebe stranog osoblja međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji Republiku Hrvatsku obvezuje,
- uporabu u skladu s međunarodnim ugovorom koji je Republika Hrvatska zaključila s drugom državom ili međunarodnom organizacijom, ako taj ugovor za isporuku motornih vozila predviđa oslobođenje od plaćanja PDV-a,
- službene potrebe institucija Europske Unije u Republici Hrvatskoj,
- osobne potrebe stranog osoblja institucija Europske Unije u Republici Hrvatskoj.

Porezni obveznici posebnog poreza na cestovna motorna vozila su pravne i fizičke osobe vlasnici registriranog osobnog automobila i motocikla. Predmet oporezivanja posebnim porezom na cestovna motorna vozila su registrirani automobili do deset godina starosti i registrirani motocikli bez obzira na godinu proizvodnje. Porez na cestovna motorna vozila plaća se prema snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti vozila. Slika 5. prikazuje visinu posebnog poreza na cestovna motorna vozila, odnosno na osobne automobile.

Slika 5. Visina posebnog poreza na cestovna motorna vozila – OSOBNI AUTOMOBILI

SNAGA MOTORA		SVOTA POREZA (ovisno o godinama starosti)		
preko kW	do kW	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
0	55	300,00 kn	250,00 kn	200,00 kn
55	70	400,00 kn	350,00 kn	250,00 kn
70	100	600,00 kn	500,00 kn	400,00 kn
100	130	900,00 kn	700,00 kn	600,00 kn
130		1.500,00 kn	1.200,00 kn	1.000,00 kn

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Slika 6. prikazuje visinu posebnog poreza na cestovna motorna vozila, tj. na motocikle.

Slika 6. Visina posebnog poreza na cestovna motorna vozila – MOTOCIKLI

SNAGA MOTORA		SVOTA POREZA (ovisno o godinama starosti)		
preko kW	do kW	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
0	20	100,00 kn	80,00 kn	-
20	50	200,00 kn	150,00 kn	50,00 kn
50	80	500,00 kn	400,00 kn	200,00 kn
80		1.200,00 kn	1.000,00 kn	600,00 kn

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Predmet oporezivanja posebnog poreza na plovila su plovila ovisno o dužini iskazanoj u metrima, s kabinom ili bez kabine te snazi motora iskazanoj u kilovatima (kW). Porezni obveznik posebnog poreza na plovila je svaka pravna i fizička osoba koja je vlasnik plovila.

Slika 7. Visina posebnog poreza na plovila – PLOVILO BEZ KABINE

Dužina plovila (u metrima)		Ovisno o snazi motora (kW) plaća se u kunama		
Preko	Do	do 30 kW	preko 30 kW do 100 kW	preko 100 kW
5 m	7 m		200,00	400,00
7 m	10 m	100,00	300,00	500,00
10 m		200,00	450,00	600,00

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Slika 8. i Slika 9. pokazuju visinu posebnog poreza na plovila s kabinom na motorni pogon i plovila s kabinom s pogonom na jedra.

Slika 8. Visina posebnog poreza na plovila – PLOVILO S KABINOM NA MOTORNI
POGON

Dužina plovila (u metrima)		Ovisno o snazi motora (kW) plaća se u kunama			
Preko	do	do 30 kW	preko 30 kW do 100 kW	preko 100 Kw do 500 kW	preko 500 kW
5 m	7 m	-	200,00	300,00	-
7 m	10 m	200,00	400,00	500,00	2.500,00
10 m	12 m	300,00	500,00	1.000,00	3.500,00
12 m		400,00	1.000,00	3.000,00	5.000,00

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Slika 9. Visina posebnog poreza na plovila – PLOVILO S KABINOM I POGONOM NA
JEDRA

Dužina plovila (u metrima)		Ovisno o snazi motora (kW) plaća se u kunama			
Preko	do	do 10 kW	preko 10 kW do 25 kW	preko 25 Kw do 50 kW	preko 50 kW
5 m	7 m	-	300,00	400,00	500,00
7 m	10 m	200,00	600,00	1.000,00	2.000,00
10 m	12 m	300,00	800,00	2.000,00	3.000,00
12 m		400,00	1.500,00	3.000,00	4.000,00

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Porez na plovila je godišnji porez i plaća se u roku 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju toga poreza što ga nadležno porezno tijelo na čijem području je plovilo registrirano. Porez na plovila ne plaća se na plovila (Slika 7.), kojima se obavlja registrirana djelatnost i brodice u vlasništvu domicilnog stanovništva na otocima koje služe za nužnu organizaciju života i održavanje posjeda na otocima. Nova teretna vozila, autobusi, plovila, zrakoplovi, poljoprivredni i radni strojevi koji ispunjavaju uvjete za prijevozna sredstva kao i stjecanje tih prijevoznih sredstava ne podliježu obračunavanju i plaćanju posebnog poreza na motorna vozila.

3.1.5. Poseban porez na kavu i bezalkoholna pića

Predmet oporezivanja su kava i bezalkoholna pića koji se stavljaju na tržište Republike Hrvatske. Kavom se smatraju sljedeći proizvodi (Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, čl. 4.):

- 1) pržena kava iz tarifne oznake KN 0901 21 i KN 0901 22,
- 2) ekstrakti, esencije i koncentracije od kave iz tarifne oznake KN 2101 11,
- 3) pripravci na osnovi ekstrakata, esencija ili koncentrata ili na osnovi kave iz tarifne oznake KN 2101 12,
- 4) nadomjesci kave što sadrže kavu iz tarifne oznake KN 0901 90 90,
- 5) napitci i bezalkoholna pića što sadrže kavu, ekstrakte, esencije i koncentrate od kave iz tarifne oznake KN 2202 (Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, čl. 4.).

Obveznik plaćanja posebnog poreza (porezni obveznik) je:

- 1) ovlašteni držatelj poreznog skladišta,
- 2) proizvođač i trgovac izvan sustava odgode,
- 3) primatelj,
- 4) osoba za koju se sukladno odredbama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića utvrdi da je nezakonito postupala s predmetom oporezivanja u Republici Hrvatskoj.

Obveza obračunavanja i uplate posebnog poreza nastaje stavljanjem na tržište u Republici Hrvatskoj predmeta oporezivanja, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano, i to (Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, čl. 6.):

- 1) u trenutku otpuštanja predmeta oporezivanja iz sustava odgode,
- 2) u trenutku proizvodnje predmeta oporezivanja izvan sustava odgode,
- 3) u trenutku uvoza, unosa ili primitka predmeta oporezivanja u Republici Hrvatskoj izvan sustava odgode,
- 4) kada se utvrdi manjak ili gubitak predmeta oporezivanja u poreznom skladištu ili za vrijeme kretanja predmeta oporezivanja u sustavu odgode, osim gubitka ili manjka za koji porezni obveznik dokaže nadležnom carinskom uredu da se može pripisati višoj sili ili razlozima koji se ne mogu pripisati njegovoj krivnji,

- 5) na dan prestanka važenja odobrenja koje je izdao nadležni carinski ured za poslovanje u sustavu odgode,
- 6) kada se utvrdi da se s predmetima oporezivanja nezakonito postupalo.

Porezna osnovica za predmete oporezivanja je jedan kilogram netomase kave, a posebni porez se plaća:

- za prženu kavu u iznosu od 6,00 kuna/kg,
- za ekstrakte, esencije i koncentrate od kave u iznosu od 20,00 kuna/kg.

Porezna osnovica za predmete oporezivanja je jedan hektolitar bezalkoholnog pića, a posebni porez se plaća:

- pripravci na osnovi ekstrakata, esencija ili koncentrata ili na osnovi kave iz tarifne oznake KN 2101 12, nadomjesci kave što sadrže kavu iz tarifne oznake KN 0901 90 90, napitci i bezalkoholna pića što sadrže kavu, ekstrakte, esencije i koncentrate od kave iz tarifne oznake KN 2202 u iznosu od 40,00 kuna/hektolitar,
- za bezalkoholna pića iz skupine sirupi i koncentri namijenjeni za pripremu bezalkoholnih pića neovisno o njihovom razvrstavanju u Kombiniranu nomenklaturu, osim koncentrata iz tarifne oznake KN 2009 i voćnih sirupa, 240,00 kuna/hektolitar.

Porezna osnovica za predmete oporezivanja iz skupine prašci i granule namijenjeni za pripremu bezalkoholnih pića neovisno o njihovom razvrstavanju u Kombiniranu nomenklaturu je 100 kilograma netomase prašaka i granula namijenjenih za pripremu bezalkoholnih pića, a posebni porez se plaća u iznosu od 400,00 kuna/100 kg neto. U dolje prikazanoj slici vidljiv je iznos posebnog poreza na kavu (Slika 10), a na Slici 11. Prikazan je iznos posebnog poreza na bezalkoholna pića.

Slika 10. Iznos posebnog poreza na kavu

Porezna osnovica-jedan kilogram netomase kave		Porezna osnovica-jedan kilogram kave sadržane u gotovim proizvodima	
Proizvod	Iznos poreza (u kn)	Proizvod	Iznos poreza (u kn)
Pržena kava	6,00 kn/kg	Pržena kava sadržana u gotovom proizvodu	6,00 kn/kg
Ekstrakti, esencije i koncentri od kave	20,00 kn/kg	Ekstrakti, esencije i koncentri od kave sadržani u gotovom proizvodu	20 kn/kg

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Slika 11. pokazuje iznos posebnog poreza na bezalkoholna pića. Porezni obveznik je dužan sam obračunati i platiti posebni porez u skladu s propisanim poreznim osnovicama i visinama koje su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja posebnog poreza, osim ako porezna obveza nastane u slučajevima nezakonitog postupanja.

Slika 11. Iznos posebnog poreza na bezalkoholna pića

Porezna osnovica-jedan hektolitar bezalkoholnog pića	Iznos poreza (u kn)
vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane te ostala bezalkoholna pića osim voćnih sokova, voćnih nektara i bezalkoholnih pića koja sadrže kavu, ekstrakte, esencije i koncentrate od kave	40,00 kn / hektolitar
ostala pića s udjelom alkohola ne većim od 1,2% osim pića koja su mješavina piva i bezalkoholnih s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol	40,00 kn / hektolitar
prašci i granule namijenjeni za pripremu bezalkoholnih pića neovisno o njihovom razvrstavanju u Kombiriranu nomenklaturu	240,00 ku / hektolitar

Izvor: <http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx>

Obračunsko razdoblje za plaćanje posebnog poreza je jedan kalendarski mjesec, a porezni obveznik je dužan obračunati i uplatiti posebni porez do zadnjeg dana tekućeg mjeseca za prethodni kalendarski mjesec. Pri uvozu predmeta oporezivanja posebni porez obračunava i naplaćuje carinski ured koji provodi carinski postupak zajedno s obračunom i naplatom carinskog duga prema propisima o obračunu i naplati carinskog duga, osim ako je

plaćanje posebnog poreza odgođeno sukladno odredbama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića (Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, čl. 8). Posebni porez se ne plaća na predmete oporezivanja ako su namijenjeni za (Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, čl. 9):

- službene potrebe diplomatskih i konzularnih predstavništava te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj, pod uvjetom uzajamnosti, osim konzularnih predstavništava koje vode počasni konzularni dužnosnici,
- osobne potrebe stranog osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj,
- potrebe međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji obvezuje Republiku Hrvatsku,
- osobne potrebe stranog osoblja međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji obvezuje Republiku Hrvatsku,
- uporabu u skladu s međunarodnim ugovorom koji je Republika Hrvatska zaključila s drugom državom ili međunarodnom organizacijom, ako taj ugovor za isporuku predmeta oporezivanja predviđa oslobođenje od plaćanja poreza na dodanu vrijednost,
- službene potrebe institucija Europske unije u Republici Hrvatskoj,
- osobne potrebe stranog osoblja institucija Europske unije u Republici Hrvatskoj.

3.1.6. Poseban porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila

Predmet oporezivanja posebnim porezom na premije osiguranja od automobilske odgovornosti plaća se na premije utvrđene ugovorom s društvom za osiguranje o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila, odnosno na premije utvrđene ugovorom s društvom za osiguranja za kasko osiguranje cestovnih vozila (Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, čl. 3). Porezni obveznici posebnog poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja su društva za osiguranja koje s pravnim i fizičkim osobama izravno ili neizravno putem posrednika ili zastupnika sklapaju ugovore i naplaćuju premije osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja cestovnih vozila. Porezna osnovica prema kojoj se utvrđuje porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila je premija osiguranja koju osiguravajuće društvo utvrđuje pravnoj

ili fizičkoj osobi pri sklapanju ugovora o obveznom osiguranju cestovnih motornih vozila i ugovora o kasko osiguranju cestovnih vozila. Stopa poreza iznosi 15% od ugovorene premije osiguranja od automobilske odgovornosti, te 10% od ugovorene premije kasko osiguranja cestovnih vozila (Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, čl. 6).

Porezno oslobođenje kod posebnog poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila odnosi se samo na diplomatska i konzularna predstavništva.

4. FINANCIJSKA IZDAŠNOST TROŠARINA I POSEBNIH POREZA U DRŽAVNOM PRORAČUNU

Jedna od najvažnijih obilježja trošarina je njihova fiskalna izdašnost. Obvezi plaćanja posebnih poreza na promet najčešće su podložni proizvodi koje upotrebljava veliki broj potrošača i koji služe za postizanje određene kvalitete njihovog življenja. Najčešće je riječ o proizvodima čija je potražnja relativno neelastična, dakle o alkoholu, duhanu ili benzinu, Drugim riječima, uvođenje trošarina i rast njihovih cijena neće uvelike utjecati na smanjenje količina njihove potrošnje. Na taj način trošarine zajedno s općim porezom na promet predstavljaju jedan od izdašnjih državnih prihoda kako u svijetu tako i u Republici Hrvatskoj (Šimović, 2007:27).

Stabilnost prihoda s naslova posebnih poreza proizlazi prije svega iz činjenice što se posebni porezi uvode na predmete široke potrošnje, a kako je već navedeno, potrošači se nerado odriču tih proizvoda odnosno uporabe istih. (Šimović, 2007:27).

Zemlje koje u svom poreznom sustavu imaju trošarine ih većinom primjenjuju istovremeno s primjenom općeg poreza na promet, odnosno PDV-a. To zapravo znači kako iznos plaćene trošarine ulazi u poreznu osnovicu PDV-a, a još jedna karakteristika trošarina je i malen trošak ubiranja i ugodnost plaćanja te jednostavna kontrola porezne discipline. Bez obzira na to što se posebni porezi na promet razrezuju na predmete široke potrošnje i neovisno o tomu što se plaćanje ovih poreza prevaljuje na veliki broj potrošača, broj poreznih obveznika kod trošarina u pravilu je relativno vrlo malen te ga je samim time lako utvrditi. Slijedom navedenoga, maleni su i administrativni troškovi ubiranja ovih poreza, u odnosu na ubrane prihode, navodi Šimović (2007). U nastavku rada, Tablicom 2., dan je prikaz udjela trošarina i posebnih poreza u prihodima opće države u razdoblju 2005.-2015. godine.

Tablica 2. Udio pojedinačnih trošarina i posebnih poreza u ukupnim prihodima od trošarina u državnom proračunu razdoblju 2005. - 2015. godine (%)

Opis	Godina										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Luksuzni proizvodi	0.27	0.20	0.23	0.25	0.26	0.18	0.22	0.20	0,03	0.001	0.004
Kava	1.77	1.35	1.33	1.40	1.42	1.25	1.38	1.03	1.04	0.14	0.88
Bezalkoholna pića	1.73	1.21	1.17	1.17	1.14	1.01	1.09	1.06	0.98	0.91	0.88
Pivo	8.58	6.19	6.10	6.04	6.18	5.47	5.84	5.63	5.19	4.65	4.59
Naftni derivati	40.8	54.6	53.2	51.07	54.9	57.90	55.3	50.67	55.60	55.44	55.89
Automobili	13.2	10.9	11.7	12.23	6.33	4.92	5.23	4.74	4.71	6.08	5.84
Alkohol i alkoholna pića	2.79	19.9	1.90	1.84	1.72	1.71	1.78	1.70	1.47	1.81	1.82
Duhan i duhanske prerađevine	30.8	23.4	24.1	25,97	27.94	28.68	29.0	34.93	30.95	30.16	30.07
Ukupan prihod od trošarina (milijuni kn)	8.178	11.565	12.169	11.875	10.999	11.972	11.215	11.206	11.683	12.846	13.923
Ukupan porezni prihod (milijuni kn)	50.498	57.860	64.235	69.573	63.679	62.857	61.422	64.694	63.045	63.350	68.281

Izvor: <http://www.mfn.hr/hr/godisnjaci-ministarstva>

Iz tablice 1. vidljivo je kako su trošarine i posebni porezi u prihodima državnog proračuna razdoblju od 2005. do 2015. godine uvjerljivo najveći za naftne derivate te u pravilu iznose oko 50%. Godina 2005. se razlikuje od navedenog jer je udio trošarina za naftne derivate bio 40,8%, a najveći je postotak zabilježen 2010. godine, kada je iznosio 57,9%. Tijekom 2009. su sve vrste posebnih poreza zabilježile međugodišnje smanjenje, jedino su trošarine na naftu i naftne derivate te trošarine na duhanske proizvode ostvarene približno iznosu iz 2008. godine, ali i dalje nešto ispod te razine (Ministarstvo financija, 2010: 37-39).

Udio trošarina od duhana i duhanskih preradevina u ukupnim poreznim prihodima je bio najveći 2013. godine, kada je iznosio 30.95%.

Predmet oporezivanja kod posebnog poreza na alkohol je proizvodnja i uvoz alkohola i alkoholnih pića, a porezna se osnovica odnosi na litru apsolutnog alkohola. Što se tiče posebnog poreza na pivo, porezni obveznici obuhvaćeni njime su pravne i fizičke osobe koje proizvode ili koje daju proizvoditi pivo za svoj račun, a porezni prihod od poreza na pivo u pravilu iznosi manje od 10% ukupnog poreznog prihoda.

Porez od kave ubran svega 0,14% u 2014. g., dok je 2005. iznosio 1,77%, a iste je godine, 2014., zabilježen i vrlo malen porez ubran od bezalkoholnih pića te se ovaj trend nastavio i iduće godine.

Porez na luksuzne proizvode ukinut je 2013. godine, ponajviše iz razloga što je donosio simbolične prihode državnom proračunu, a često je i nanosio više štete nego koristi.

5. ZAKLJUČAK

Trošarine su porezni oblik pomoću kojega se oporezuju istovrsni proizvodi, a razlozi uvođenja trošarina su fiskalni jer su iste dobar izvor prihoda proračuna. Trošarine i posebni porezi imaju i nefiskalni karakter budući ih zemlje uvode u svoje porezne sustava uzimajući u obzir socijalne, zdravstvene, ekološke i dr. razloge. U Republici Hrvatskoj trošarine su uvedene velikom poreznom reformom započetom 1993. godine. Iste je godine uvedena trošarina na kavu, a već sredinom sljedeće godine uvedene su trošarine na naftne derivate, duhan i duhanske prerađevine, pivo, alkohol, bezalkoholna pića te na automobile. U kontekstu Europske unije i harmonizacije, bitno je reći kako se harmonizirane trošarine sastoje od trošarinskog sustava oporezivanja alkohola i alkohonih pića, duhanskih prerađevina, energenata i električne energije. Prednosti trošarinskog sustava oporezivanja u odnosu na druge porezne oblike jednostavnost ubiranja, mali broj poreznih obveznika, izdašnost.

Prihodi državnog proračuna s osnove trošarina i posebnih poreza u Republici Hrvatskoj, u pravilu, u promatranom razdoblju rastu. Najveći prihodi su ostvareni s osnove nafte i naftnih derivate te duhanskih proizvoda. Važno je naglasiti kako se Republika Hrvatska, upravo zbog velike financijske izdašnosti, teško odriče takvih poreznih prihoda. Međutim, porezne vlasti svakako trebaju uzimati u obzir i opterećenost poreznih obveznika trošarinskim sustavom oporezivanja, budući da se istima kroz sustav oporezivanja smanjuje ekonomska snaga.

LITERATURA

Knjige i časopisi

- 1) Dražić, I. (2005) Usklađenost računovodstvenih i poreznih propisa Hrvatske sa zemljama Europske Unije, Magistarski rad, Zagreb: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- 2) Jelčić, B. (2011) Porezi-opći dio, Zagreb: Visoka poslovna škola Libertas.
- 3) Jurković, P. (2002) Javne financije, Zagreb: Masmedia.
- 4) Kesner-Škreb, M., 2007. Porezna harmonizacija, Financijska teorija i praksa, br. 31 (3).
- 5) Kuliš, D. (2005) Plaćamo li europske trošarine, Zagreb: Institut za javne financije.
- 6) Šimović, J., Šimović, H. (2002) Fiskalni sustav i fiskalna politika Europske Unije, Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Pravni propisi

- 7) Pravilnik o načinu izvješćivanja o obračunanom posebnom porezu na plovila odnosno zrakoplove proizvedene odnosno isporučene u Republici Hrvatskoj, NN 26/10,
- 8) Pravilnik o podnošenju trošarinskih obrazaca i obrazaca posebnih poreza uporabom sustava elektroničke razmjene podataka, NN 7/17,
- 9) Pravilnik o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, NN 101/16,
- 10) Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila, NN 1/17, 2/18,
- 11) Pravilnik o primjeni Zakona o trošarinama koji se odnosi na plavi dizel za namjene u poljoprivredi, ribolovu, akvakulturi te na povrat plaćene trošarine na bezolovni motorni benzin za namjene u ribolovu, NN 1/19,
- 12) Pravilnik o trošarinama, NN 1/19,
- 13) Pravilnik o uvjetima i načinu oslobođenja od plaćanja trošarine na energente koji se koriste kao pogonsko gorivo za plovidbu, NN 1/19,
- 14) Pravilnik o uvjetima i načinu oslobođenja od plaćanja trošarine na energente koji se koriste kao pogonsko gorivo u zračnom prometu, NN 17/17,
- 15) Pravilnik o uvjetima i načinu povrata plaćene trošarine na plinsko ulje za pogon strojeva za pripremu površina u razminiranju, NN 1/19,

- 16) Pravilnik o vođenju evidencije o plaćenom porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i na premije kasko osiguranja cestovnih vozila, NN 16/03, 1/17
- 17) Uredba o načinu izračuna i visinama sastavnica za izračun posebnog poreza na motorna vozila, NN 109/18,
- 18) Uredba o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje, NN 106/18,
- 19) Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, NN 109/13, 48/14, 43/15
- 20) Uredba o visini trošarine na UNP – ukapljeni naftni plin, NN 4/10,
- 21) Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, Narodne novine, broj 150/2002
- 22) Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, Narodne novine, broj 1/05
- 23) Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, NN 15/13, 108/13-ispr., 115/16, 127/17,
- 24) Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, NN 150/02,
- 25) Zakon o trošarinama, Narodne novine, broj 106/2018

Online izvori

- 1) Ministarstvo financija (2006) Godišnje izvješće 2005. Dostupno na: <http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Godisnjak2005.pdf> (14.8.2018.)
- 2) Ministarstvo financija (2015) Oporezivanje automobila, motocikla, plovila, zrakoplova i drugih prijevoznih sredstava. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Automobili_168.pdf (25.7.2018.)
- 3) Ministarstvo financija (2018) Kako izračunati trošarinu na alkohol i alkoholna pića? Dostupno na: <https://carina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Trosarine/WEB/Izra%C4%8Dun%20tro%C5%A1arine%20na%20alkohol%20i%20alkoholna%20pi%C4%87a.pdf> (25.7.2018.)
- 4) Šimović, H. (2007) Porez na dodanu vrijednost i trošarine. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/291926.H.Simovic_Skripta_PDV_i_trosarine.pdf (25.7.2018)

POPIS SLIKA

Slika 1. Trošarine na alkohol i alkoholna pića	14
Slika 2. Trošarinska osnovica/visina trošarine na energente i električnu energiju	16
Slika 3. Poseban porez na motorna vozila ovisno o prosječnoj emisiji ugljičnog dioksida.....	23
Slika 4. Poseban porez na motorna vozila na temelju cijene motornog vozila ovisno o obujmu motora u kubičnim centimetrima (cm ³).....	24
Slika 5. Visina posebnog poreza na cestovna motorna vozila – OSOBNi AUTOMOBILI	26
Slika 6. Visina posebnog poreza na cestovna motorna vozila – MOTOCIKLI.....	27
Slika 7. Visina posebnog poreza na plovila – PLOVILO BEZ KABINE.....	27
Slika 8. Visina posebnog poreza na plovila – PLOVILO S KABINOM NA MOTORNI POGON	28
Slika 9. Visina posebnog poreza na plovila – PLOVILO S KABINOM I POGONOM NA JEDRA	28
Slika 10. Iznos posebnog poreza na kavu	31
Slika 11. Iznos posebnog poreza na bezalkoholna pića Izvor: http://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Naslovnica.aspx	31

POPIS TABLICA

Tablica 1. Trošarinska osnovica/visina trošarine na duhan i duhanske proizvode	11
Tablica 2. Udio pojedinačnih trošarina i posebnih poreza u ukupnim prihodima od trošarina u državnom proračunu razdoblju 2005. - 2015. godine (%)	35

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Ana Vuković**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom **Trošarine i posebni porezi u hrvatskom pravnom sustavu** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 14. svibnja 2019.
